

Libris.RO

Respect pentru ~~în~~ memoria lui Gheorghe Cincilei (1936-1999),
director fondator al Muzeului Literaturii Române
„Mihail Kogălniceanu”

MUZEUL LITERATURII ROMÂNE
„MIHAIL KOGĂLNICEANU”

DICȚIONARUL

SCRIITORILOR
ROMÂNI
DIN BASARABIA
1812-2010

Pi
PUBL. INTERNAȚIONAL

A

ADAM, Grigore (7.4.1914, Bălănești, Lăpușna – 22.6.1946, Bălănești, Nisporeni). Prozator și publicist. Își face studiile la Școala Normală „Mihai Viteazul” (1932-1934) și la Institutul Pedagogic Moldovenesc „Ion Creangă” din Chișinău. Învățător în mai multe sate din Basarabia. Publică eseuri în revistele „Școala basarabeană”, „Revista Asociației Învățătorilor din jud. Bălți”, „Speranța” ș.a. În 1942-1943 se află la Tașkent, unde lucrează la o uzină militară. În această perioadă tipărește povestirea *La Fântâna Tomulesei* (1943) ș.a. În mar-

tie 1944 este trimis la Moscova, fiind antrenat în pregătirea manualelor pentru școlile din RSSM. Colaborează totodată la „Moldova socialistă” și la Radioul moldovenesc, care, în acest timp, își au sediul la Moscova. Revenind la Chișinău, își continuă activitatea literară și publicistică. În 1945 tipărește *Hartene*, *Ion al Mariei*, *Șipotul lui Nicandru*, *Maiorul Nicolae Căruntu*, *Cu tractoarele*, *Întoarcerea*, iar în 1946 – *O serbare*. De la A. a rămas și o piesă neterminată (*Când negurenii trăiesc*). Scrierile lui, minore ca tonalitate și realizare, exprimând atitudini prosovietice, nu depășesc nivelul unor încercări literare modeste. Totuși au cunoscut postum câteva ediții. În satul natal i-a fost înălțat un bust, iar în casa părintească în memoria lui a fost înființat un muzeu. O stradă din or. Nisporeni îi poartă numele.

OPERA: *Pe Valea Socilor*, Ch., 1947, 1955, 1985; *Hartene*, Ch., 1947, 1976; *Scrieri*, Ch., 1966; *O serbare*, Ch., 1970; *Povestiri. Teatru. Publicistică*, Ch., 1975.

REFERINȚE: Portnoi R., *Viața și opera scriitorului Gr. Adam*, prefață la cartea: Adam Gr., *Pe Valea Socilor*, Ch., 1955; Corbu H., *Mesajul unei tinereți*, în vol.: *Maturitate*, Ch., 1967; Coroban V., *Grigore Adam*, în vol.: *Profiluri literare*, Ch., 1972; Roșca A., *Grigore Adam: Scrisori*, în cartea *Înșiră-te, mărgărite*, Ch., 1972; Balmuș P., *Grigore Adam: file inedite*, „Nistru”, 1974, nr. 4; Nucă S., *Pe „Valea Socilor”*, „Cultura”, 1975, nr. 42; Gugel A., *Reîntoarcere în Țara Bălăneștilor*,

„Moldova”, 1984, nr. 4; Papuc M., *Sensuri majore în publicistica lui Grigore Adam*, „Lit. și arta”, 1984, 5 apr.; Moraru H., *O carte ce a consacrat un nume*, „Moldova socialistă”, 1984, 7 apr.; Adam V., *Steaua lui Gr. Adam a fost luminoasă* (dialog cu fratele scriitorului), „Lit. și arta”, 1984, 19 iul.; Malanețchi V., *Acasă la Grigore Adam*, „Lit. și arta”, 1985, 19 apr.; Mihail D., *Rememorarea – premisă a continuității*; Moraru H., *Un prozator care rostise numele lui Creangă*; Papuc M., *Vocație și destin de scriitor*, în vol.: *Ctitori de lumină*, Ch., 1986; Botezatu E., *Din Valea Socilor spre noi*, în vol.: Botezatu E., *Poezia și dialectica vieții*, Ch., 1988; *Grigore Adam (1914-1946). Bibliografie*, 1995; *Lumina slovei lor ne încălzește încă...* (o pagină despre scriitorii dispăruți), „Moldova literară”, 1995, 27 apr.

E.Ț.

AGACHI, Ștefan (28.5.1952, Cioburciu, Tighina). Poet satiric, jurist. Absolvent al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova (1988). Doctorand la Institutul de Filozofie, Sociologie și Drept al Academiei de Științe din Moldova. Activează în calitate de anchetator, președinte al Judecătoriei raionale Ștefan Vodă, președinte al Tribunalului Tighina. În prezent este judecător asistent la Curtea Constituțională. Debut editorial cu placheta de versuri satirice *Însurătoarea mea din urmă* (1995). Medalia „Meritul civic” (2007). Premiul „Mesagerul literar” la concursul „George Coșbuc”, Bistrița, 2004.

De la catren la catren se configurează chipul unui umorist de veritabilă stofă: ochi ager, spirit caustic, vers de multe ori cioplit până la măiestrie... (Petru Cărare)

OPERA: *Însurătoarea mea din urmă*, Ch., 1995; *Piatra din sân*, Ch., 1995; *Cioburciu, sat între două cetăți*, monografie, Ch., 2002; *Sălbatecul de pe insulă*, Ch., 2003; *Microfonul nr. 1*, Ch., 2003; *Calul Troian* (aforisme, paradoxisme), Ch., 2007; *Șapte duminici* (versuri pentru copii), Ch., 2009; *Timpuri și năravuri* (epigrame și aforisme), Ch., 2010.

REFERINȚE: Cărare P., *Un debut promițător*, pref. la vol.: Agachi Șt., *Însurătoarea mea din urmă*, Ch., 1995; Diviza I., *Muza în togă de magistrat*, pref. la cartea: Agachi Șt., *Microfonul nr. 1*, Ch., 2003; Neagu M., *Această sete a comunicării altfel*, cuvânt-înainte la cartea: Agachi Șt., *Sălbatecul de pe insulă*, Ch., 2002; Cimpoi M., pref. la cartea: Agachi Șt., *Calul Troian*, Ch., 2007; Neagu M., *Marea Neagră e albastră*, cuvânt-înainte la cartea: Agachi Șt., *Șapte duminici*, Ch., 2009; Diviza I., *Timpuri și moravuri*, postfață la vol.: Agachi Șt., *Timpuri și năravuri*, Ch., 2010.

An.C.

ALDEA-CUȚAROV, Chiril (1.11.1919, Bolgrad, Ismail – 3.8.1992, Chișinău). Poet și publicist. Studii liceale la Bolgrad (1939). Absolvește Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1951). Lucrează învățător, apoi redactor la Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Activitatea literară și-o începe în 1935 la revista „Generația Nouă” din Bolgrad. Este promovată de poetul T. Nencev, fondatorul revistei „Bugeacul”, și de către profesorul său, poetul V. Cavarnali, redactorul

revistei „Familia noastră”. Membru al Societății Scriitorilor și Publiciștilor din Basarabia. Tipărește versuri și articole de publicistică în reviste și ziare din Bolgrad („Bugeacul”, „Familia noastră”, „Generația nouă” și „Moldavia”), din Chișinău („Poetul”, „Itinerar”, „Viața literară”, „Viața Basarabiei”, „Basarabia literară”) și din Iași („Convorbiri literare” și „Propoem”). Debutază editorial în culegerea colectivă *Ferestre deschise*, pagini de satiră și umor (1980). A scris memorabile eseuri despre colegii de generație: Andrei Ciurunga, Magda Isanos, Teodor Nencev, Nicolae Spătaru, Elena Vasiliu-Hasnaș, Vasile Chenzul, Vera Hudici, Vladimir și Ecaterina Cavarnali, Mihai Boboc, Nicolae Coban, Lotis Dolenga, Olga Vrabie ș.a.

OPERA: Chiril Aldea-Cuțarov, versuri, în *Antologia Bugeacului*, Buc., 1938; *Ferestre deschise*, pagini de satiră și umor, Ch., 1980; *Hulubul amintirii*, versuri și portrete literare, Ch., 1999.

REFERINȚE: Ciocanu An., *Fratele mai mare*, „Glasul Națiunii”, 1992, 14 aug.; Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997; Gheorghiu Gh., *Destine literare*, Ch., 1999; Colesnic Iu., *Basarabia necunoscută*, Ch., 2002.

An.C.

ALISANDRU, Tamara (10.8.1949, Gura Bâcului, Anenii Noi). Prozatoare și traducătoare. Studii la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, secția jurnalism (1971). Activează în calitate de redactor la Comitetul de Stat Teleradio-Moldova (1971-1979), precum și la Editura Literatura Artistică (1979-1983), consultant literar la Uniunea Compozitorilor din RSSM (1983-1986), redactor pentru publicitate la

Agenția Moldovenească de Reclamă (1986-1988) și la Comitetul de Stat pentru Televiziune și Radio (1988-1990), redactor superior la Editura Hyperion (1990-1991), consultant principal în aparatul Guvernului (1991-2010). Debutază cu versuri la revista „Moldova” (1983) și cu proză la „Femeia Moldovei” (1984). În 1990 tipărește cartea de povestiri și nuvele *Iar timpul vine calm...* Tălmăcește în română: *Aventurile baronului Münchhausen* de Erich Raspe, *Trei covrigi și un colac* de L.N. Tolstoi, *În valea zvâpăiașilor mumi-troli* de Tove Jansson, *Turnul păsărilor* (colecție de proză fantastică, alcătuitoare).

OPERA: *Iar timpul vine calm...*, Ch., 1990.

V.N.

ANDRIESCU (Viștac), Mihail (31.10.1898, Zberoaia, Nisporeni – 23.09.1934, or. Saki, Crimeea, Ucraina). Poet și prozator. Studiază la Academia Agricolă „K.A. Timiriachev” din Moscova, pe care o absolvă în 1930. Primele scrieri le publică în limba rusă în presa din or. Grozni. Colaborează la publicațiile periodice din Tiraspol „Plugarul roșu”, „Moldova literară”, „Octombrie”, unde tipărește poezii și schițe cu un caracter agitatoric prosovietic. Este unul dintre organizatorii Asociației scriitorilor transnistrieni „Răsăritul”, al cărei președinte devine în 1930. Concomitent îndeplinește funcția de secretar și vicepreședinte al Comitetului Științific Moldovenesc. Debutază cu placheta *Poezii* (1929). Urmează *Poezii* (1931), *Versuri alese* (1932) și cartea de povestiri *Cum a fost treaba* (1931), în care se manifestă neabătut drept același apărător al ordinii sovietice.

OPERA: *Poezii*, Tiraspol, 1929; *Poezii*, Tiraspol, 1931; *Cum a fost treaba*, povestiri, Tiraspol, 1931; *Versuri alese*, Tiraspol, 1932; *Opere alese*, Ch., 1954.

REFERINȚE: Andriescu V., *Avea încrederea neabătută*, „Nistru”, 1974, nr. 5; Curuci L., Tolocenco V., *Leagămul copilăriei sale: 80 de ani din ziua nașterii scriitorului Mihail Andriescu*, „Viața satului”, 1978, 31 oct.; Dolgan M., *Poezia sovietică moldovenească din anii '20-'30*, Ch., 1979; Grecul I., *Primul poet liric*

sovietic moldovean, în vol.: Grecul I., *Din iureșul vieții*, Ch., 1981; Gușilov Ia., *Dascalul nostru de literatură*, în vol.: *Cititori de lumină*, Ch., 1986; *Istoria literaturii moldovenești*, vol. III, partea I, Ch., 1989; Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997.

V.N.

ANTON, Ion (3.12.1950, Ghelăuza, Strășeni). Poet, prozator, publicist, traducător. Absolvent al Universității de Stat din Moldova, secția jurnalistică a Facultății de Litere (1977). Secretar general de redacție la săptămânalul „Literatura și arta” (1977-1987). Din 1987 și până în prezent – redactor-șef al publicației pentru copii și adolescenți „Florile dalbe”. Debutază editorial cu placheta de versuri *Vamă pentru speranță* (1983). Dintre cărțile publicate în continuare se remarcă *Viitorul ca moștenire* (1992), ce se impune printr-o zicere poetică individuală. „În aceste file, s-au plămădit în fond mugurii Concertului insomniei din care au rezultat, ocrotite de senzații estetice conjugate (nu declinate) cu meditații asociative, reflecțiile lirice propriu-zise”. (Agnesa Roșca) Medalia „Meritul civic” (2000), „Ordinul de Onoare” (2010).

OPERA: *Vamă pentru speranță*, Ch., 1983; *Dincolo de formule*, Ch., 1984; *Bună dimineața, ziuă!*, Ch., 1986; *Garderoba veselă*, Ch., 1988; *Zodia zimbrului*, Ch., 1991; *Viitorul ca moștenire*, Ch., 1992; *Rondelurile călătorului*, Ch., 1997; *Alfabetul pe portativ* (coautor), Ch., 1998; *Semaforul* (concepție și alcătuire), Ch., 2000; *Măine va fi ieri*, Timișoara, 2002; *Cuibul soarelui*, Timișoara, 2003; *Zodia zimbrului* (revăzută și completată), Timișoara, 2004; *Necuprinsul punctului*, Ch., 2005; *Garderoba veselă*, Ch., 2006.

REFERINȚE: Vodă Gh., *Pe drumul nesfârșit al poeziei*, pref. la cartea: Anton I., *Vamă pentru speranță*, Ch., 1983; Galaicu V., *Între „a căuta” și „a găsi”*, „Lit. și arta”, 1983, 3 mart.; Mazilu Gh., *Vamă pentru speranță*, „Nistru”, 1983, nr. 5; Colesnic Iu., *Un ghid în țara veșmintelor*, „Tânărul leninist”, 1988, 23 dec.; Basarabeanca A., *Paznic la viitor*, „Lit. și arta”, 1992, 17 dec.; Turtureanu N., *Scutul cuvântului, agresivitatea cuvintelor*, „Moldova suverană”, 1993, 22 mai; Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997; Roșca A., *Scutul cuvântului*, „Glasul Națiunii”, 1997, nov.; Ceapă O., *Ion Anton: „Tuturor dușmanilor și prietenilor mei: Noroc!”*, „Lit. și arta”, 1997, 11 dec.; Partole C., *Scrisoare de ziua unui coleg*, „Patria tânără”, 1999, 11 ian.; Nastasiu V., *Poetul sau Cum cartea face parte*, „Moldova suverană”, 2000, 2 oct.; Prohin V., *În realitatea modernă, contemporană, cititorul preferă o poezie meditativă*,

„Moldova suverană”, 2000, 2 dec.; Nour A., *Spectacolul sugestiei sau Târziul la timp*, „Lit. și arta”, 2003, 4 dec.; Bordeianu L., *Secretul zborului*, „Florile dalbe”, 2004, 4 mart.; Ciocanu I., *O carte instructivă și agreabilă*, „Florile dalbe”, 2004, 10 iun.; Idem, *Trei portrete*, „Viața Basarabiei”, 2008, nr. 2-4.

An.C.

APETRI, Dumitru (21.10.1940, Târnauca, Dorohoi, azi Herța, reg. Cernăuți, Ucraina). Critic și istoric literar. Studiază la Colegiul Cultural-Educativ (1958-1960), apoi la Universitatea de Stat din Cernăuți, Facultatea de Litere (1962-1967). Face doctorantura la Institutul de Limbă și Literatură al AȘ din Moldova (1974), doctor în filologie. Lucrează profesor, redactor și corespondent special la ziarul „Zorile Bucovinei”; lector superior la Institutul Republican de Perfecționare a Cadrelor Didactice (1986-1988); cercetător științific superior la Institutul de Filologie al AȘ din Moldova; lector superior la Universitatea de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (din 1999). Debutază editorial cu volumul *Bucovina: cultură, personalități, destine* (2000, Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova). Semnează articole, profiluri literare și eseuri despre scriitorii români clasici și contemporani. Autor al unor micronevele.

OPERA: *Lire înfrățite* (ediție bilingvă, în română și ucraineană), Ch., 1979; *Vasile Bogrea. Scrieri alese* (volum îngrijit de D. Apetri, în colab.), Ch.-Buc., 1998; *Omagiu lui Taras Șevcenko* (selecția, redacția și coautor), Ch., 1999; *Bucovina: cultură, personalități, destine*, Timișoara, 2000; *Românii din jurul României* (coautor), Buc., 2003; *Dialog intercultural. Aspecte ale receptării literare*, Ch., 2006; *Eseuri și profiluri literare*, Ch., 2007; *Arta replăsmuirii artistice (traductologie)*, Ch., 2008; *Atitudini și opinii*, Ch., 2010.

REFERINȚE: Pavel V., *Un harnic cercetător literar*, „Lit. și arta”, 2000, 26 oct.; Gafton M., *Spațiul bucovinean și pana unui spirit laborios*, „Țara”, 2000, 3 oct.; Rachieru A., *Întâmpinare*, pref. la vol.: Apetri D., *Bucovina: cultură, personalități, destine*, Timișoara, 2000; Burlacu A., Caraman V., *Bucovina literară...*, „Septentrion literar”, Cernăuți, 2001, nr. 1-2; Șpac I., *O carte despre Bucovina*, „Lit. și arta”, 2001, 31 mai; Cenușă F., *Bucovina: destine literare*, în „Metaliteratură”. *Analele Facultății de Filologie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*, vol. 3, 2001; Burlacu Al., *Dumitru Apetri despre un dialog intercultural*, în vol.: Burlacu Al., *Existențe*, Ch., 2007; Pânzaru S., *Un studiu despre receptarea literară*, „Metaliteratură”, 2007, nr. 1-2; Grati A., *Despre traducere ca artă și dialog intercultural*, „Metaliteratură”, 2009, nr. 5-6.

V.N.

ARMAȘU, Liliana (4.11.1972, Petrosu, Fălești). Poetă și eseistă. Licențiată a Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării a Universității de Stat din Moldova (1995). A debutat cu poezie în ziarul „Tânărul leninist” (1984). Studii de doctorat la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1997-2001). Cronicar la ziarul „Țara” (1995-2002), redactor la editurile Flux (2003-2005) și Arc (2006). Colaborări la „Basarabia”, „Limba Română”, „Contrafort”, „Lucefărul”, „Clipa siderală” ș.a.

Marele Premiu la Festivalul de Literatură „Tudor Arghezi”, Târgu Jiu, ed. 2000. Debutază editorial cu volumul de versuri *Eu scriu... Tu scrii... El este...* (2001); Premiul pentru Tineret al municipiului Chișinău (2003). Bursieră a Fundației „Soros” (2006). Folosește în chip propriu poetica postmodernistă, reușind să-și definească un stil lipsit de ambiguitate și arbitraritate a verbului. Este o fidelă și credibilă cronicară a tensiunilor interioare violente, dar și a „miracolului extraliterar care este Poezia”. Volumul *Singurătatea de miercuri* este apreciat drept „Cartea anului” la Salonul Internațional de Carte de la Chișinău (2010).

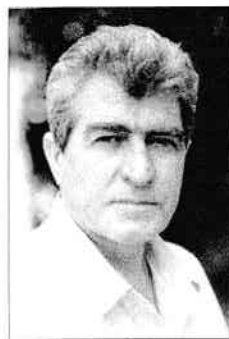
Liliana Armașu [...] știe mai bine ca oricine că ființa ei ascunsă se află în zidăria poemului, singura posibilitate de a converti limbajul într-un discurs, cu alte cuvinte, de a oferi cuvintelor privilegiul rar de a trece pragul Textului. (Mircea Petean)

OPERA: *Eu scriu... Tu scrii... El este...*, Târgu Jiu, 2001; *O lume fermecată*, Ch., 2007; *Singurătatea de miercuri*, Ch., 2010.

REFERINȚE: Popescu C., *O posibilă pre-față*, în vol.: Armașu L., *Eu scriu... Tu scrii... El este...*, Târgu Jiu, 2001; Chiper G., *Iubitul meu, poemul*, „Contrafort”, 2003, nr. 3-4; Popa N., *Poezia și poporul*, „Jurnal de Chișinău”, 2006, 21 apr.; Caraman V.-E., *Misterul firescului*, „Limba Română”, 2007, nr 4-6; Crudu D., *Noua poezie basarabeană între dezamăgire socială și optimism individual*, în vol.: *Noua poezie basarabeană*, Buc., 2009; Rachieru A.D., *Liliana Armașu și „lumea de hârtie”*, Centrul cultural Pitești, 2010, nr. 2; Chivu M., *Un mic desant liric*, „Dilema veche”, Buc., 2010, 15 apr.; Caraman Viorica-Eva, *Invitație la singurătate cu Liliana Armașu*, „Limba Română”, 2010, nr. 7-8.

C.T.

B

BABANSKY, Valeriu (6.11.1945, Babele, reg. Odesa – 28.9.2009, Chișinău). Prozator, poet, publicist. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie (1972). Activează în domeniul ziaristicii din 1969: corespondent, șef de secție, redactor-șef adjunct, redactor-șef la ziarul „Zorile Moldovei” (Cimișlia). Este consilier la Uniunea Scriitorilor; apoi – redactor-șef adjunct la Editura Literatura Artistică, secretar responsabil și redactor-șef adjunct la revista „Basarabia”, redactor-șef la revista „Quo vadis?”, redactor-șef

adjunct la publicațiile „Patria tânără”, „Dialog”, „Jurnal de Chișinău”, „Columna”. Debutază cu nuvela *Zodia singurătății* în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge* (1980). Editează ulterior cărțile de nuvele: *Cântecul păsării măiestre* (1983), *Duhul apelor* (1988), *Mielul de Paști* (1991), precum și romanele: *Portretul pictorului cu demonii săi* (1999, Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova), *Suntem visele tale, Doamne* (2001) ș.a. V. Teleucă consideră ultimul roman o performanță a lui Babansky: „*Căutând legătura dintre Mihai Petrace (din romanul-eseu Portretul pictorului cu demonii săi) și Mircea Neagoe (din Suntem visele tale, Doamne), am descoperit o carte nouă, ademenindu-mă s-o citesc încă o dată pe prima. Mihai Neagoe nu este o continuare a lui Mihai Petrace, ci un alt personaj, într-o altă postură a unei alte situații similare crescândă din sine. Cartea este o altă treaptă, superioară primei, vrea să-și aibă impactul cu un cititor inițiat pentru a-l iniția și mai mult*”.

OPERA: *Cântecul păsării măiestre*, Ch., 1983; *Sarcofagul lui Tutankhamon*, parodii, Ch., 1986; *Duhul apelor*, nuvele, Ch., 1988; *Mielul de Paști*, nuvele, Ch., 1991; *Portretul pictorului cu demonii săi*, roman-eseu, Ch., 1999; *Suntem visele tale, Doamne*, roman, Ch., 2001; *Când a venit Cel pe care îl mai așteptăm*, roman, Ch., 2006; *Mojud*, Ch., 2009.

REFERINȚE: Tomșa I., Valeriu Babansky: *Cântecul păsării măiestre*, „Nistru”, 1983, nr. 12; Ciocanu I., *Problemele zilelor noastre în proza scriitorilor tineri*, „Nistru”, 1988, nr. 1; Ciocanu I., *Sondaje în problemele contemporaneității*, în cartea: Ciocanu I., *Dreptul la critică*, Ch., 1990; Hropotinschi A., *Duhul apelor*, „Tineretul Moldovei”, 1992, 21 febr.; Hropotinschi A., *Val. Babansky*, „Moldova literară”, 1995, 8 nov.; Teleucă V., *Pofta de scris și zâmbet ironic*, „Lit. și arta”, 1995, 9 nov.; Teleucă V., postfață la romanul: Babansky V., *Suntem visele tale*, Doamne, Ch., 2001; Palladi T., *Demonii și visul spiritului*, „Viața Basarabiei”, 2003, nr. 2; Iordache E., *Între Ulysse și Prometeu*, „Atelier”, 2003, nr. 2-4; Țurcanu L., *Recuperarea romanească a mitului critic*, „Semn”, 2007, nr. 1; Beșleagă Vl., pref. la vol.: Babansky V., *Mojud*, Ch., 2009.

An. C.

BACONSKY, A(natol) E. (16.6.1925, Cofe, Hotin – 4.3.1977, București). Poet, prozator, eseist, traducător. Studiază mai întâi la Liceul „Alec Russo” din Chișinău, apoi la Râmnicu Vâlcea (1945). Își petrece vacanțele la bunica din partea mamei la Lozova, Călărași. Între anii 1946 și 1949 studiază dreptul la Universitatea din Cluj. Debutează la 18 ani cu poezii în revista „Mugurel” a Liceului „Alec Russo”. Prima carte de versuri, *Poezii*, îi apare în 1950. Este redactor-șef la „Almanahul literar”, apoi la revista „Steaua”. **B.** devine, în timp, o personalitate literară marcantă, înregistrând performanțe de excepție în poezie, proză și ca traducător din marii scriitori ai lumii (S. Quasimodo, A. Lundkvist, Carl Sandburg, S. Esenin, P. Éluard, M. Țvetaeva, G. Seferis, Saba, Machado ș.a.); scoate de sub tipar o masivă antologie: *Panorama poeziei universale contemporane* (1972). Editează cărțile de versuri: *Copiii din Valea Arieșului* (1951), *Cântece de zi și noapte* (1954), *Două poeme* (1956), *Dincolo de iarnă* (1957). Un lirism vibrant, elegant și inspirat, cu accente melancolice, răzbate din volumele *Fluxul memoriei* (1964), *Fiul risipitor* (1964), *Cadavre în vid* (1969), *Corabia lui Sebastian* (1978). În *Echinoxul nebunilor și alte povestiri* (1967), într-un delirant decor, eroii caută o definitivare în spațiul vieții lor tragice, cu suferințe și bucurii mai mult imaginare. Urmează romanul *Biserica Neagră*, apărut mai întâi în Germania – o frescă parabolică de proporții, în care fantasticul se îmbină

cu realismul dur, iar eroii râvnesc spre un liman al luminii spirituale, mult dorite, nemaigăsindu-l. **B.** este autorul a mai multor eseuri, adunate în cărțile *Poeți și poezie* (1963), *Meridiane* (1965), *Remember* (1968, 1977) ș.a. S-a stins din viață la vârsta de 53 de ani, în urma seismului din 4 martie 1977, literatura română pierzând unul dintre marii săi scriitori.

OPERA: *Poezii*, Buc., 1950; *Copiii din Valea Arieșului*, Buc., 1951; *Cântece de zi și noapte*, Buc., 1954; *Două poeme*, Buc., 1956; *Dincolo de iarnă*, Buc., 1957; *Colocviu critic*, Buc., 1957; *Corabia lui Sebastian*, Buc., 1957, ed. II – 1989; *Călătorii în Europa și Asia*, Buc., 1960; *Versuri*, Buc., 1961; *Imn către zorii de zi*, Buc., 1962; *Poeți și poezie*, Buc., 1963; *Fluxul memoriei*, Buc., 1964; *Versuri* (colecția *Cele mai frumoase poezii*), pref. de M. Petroveanu, Buc., 1964; *Fiul risipitor*, Buc., 1964; *Meridiane*, Buc., 1965, ed. II – 1969; *Echinoxul nebunilor și alte povestiri*, Buc., 1967; *Remember*, în 2 vol., Buc., 1968, ed. II – 1977; *Cadavre în vid*, Buc., 1969; *Țuculescu*, monografie, Buc., 1972; *Panorama poeziei universale contemporane* (traducere și alcătuire), Buc., 1972; *Botticelli*, monografie, Buc., 1977; *Fluxul memoriei*, antologie și pref. de Mircea Braga, Buc., 1987; *Scrieri*, în 2 vol., Buc., 1990; *Biserica Neagră și alte proze*, Ch., Buc., 1997; *Fluxul memoriei*, Ch., 1997; *Opere*, în 2 vol., Buc., 2009.

REFERINȚE: Regman C., *Cică niște cronicari...*, Buc., 1970; Felea V., *Poezie și critică*, Buc., 1977; Păcurariu F., *Prezența lui A.E. Baconsky*, „Steaua”, Cluj, 1982, nr. 3; Grigurcu Gh., *A.E. Baconsky între realitate și mit*, „România literară”, 1990, nr. 38; Martin M., Studiu introductiv la: A.E. Baconsky, *Scrieri*, vol. I, Buc., 1990; Cubleşan C., *Universul insolit al prozei lui A.E. Baconsky*, „Steaua”, 1991, nr. 2-3; Țopa E., *Nimeni nu moare și n-a murit niciodată*, „Lit. și arta”, 1993, 18 nov.; Ciocanu An., *Remember la fluxul memoriei*, „Glasul Națiunii”, 1995, nr. 27; Trifan C., *Anatol Baconsky, o dimensiune artistică*, „Viața satului”, 1995, 17 iun.; Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997; Țurcanu N., *Anatol E. Baconsky: origini și originalitate*, în vol.: *Literatura română postbelică: integrări, valorificări, reconsiderări*, Ch., 1998; Cămpan D., *Gâtul de lebădă și confesiunile marcate ale lui A.E. Baconsky*, Cluj-Napoca, 2003; Constantin I., *Naturi moarte*, „România literară”, 2003, nr. 24; Ștefănescu Alex., *A.E. Baconsky*, „România literară”, 2004, nr. 17; Bud C., *Rolurile și rolul lui A.E. Baconsky în cultura română*, Pitești, 2006; Simion E., *Introducere la ediția: A.E. Baconsky, Opere*, în 2 vol., Buc., 2009.

An. C.

BADIU, Vasile (26.9.1933, Măgurele, Bălți – 29.5.1994, Chișinău). Critic și istoric literar. Absolvent al Universității de Stat din Moldova (1959). Și-a început activitatea ca pedagog. Din 1964 este cercetător la Institutul